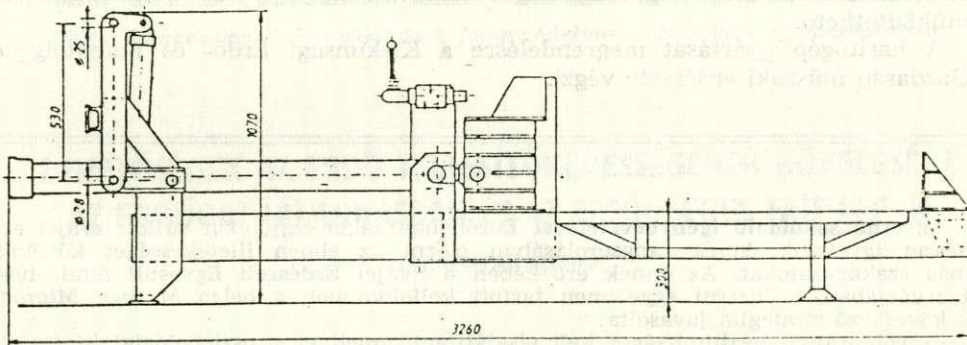

KH—70 FÜGGESZTETT HASÍTÓGÉP FEJLESZTÉSE ÉS ÜZEMELTETÉSÉNEK ERŐDMÉNYEI

SILLÓ FERENC — RÁKOSI JÓZSEF

Az erdőgazdasági munkák közül az egyik legnehezebb és legfáradtságosabb munkát a kézi fahasítás jelenti. A kézi hasítás szinte teljesen a pusztá fizikai erőre épül és a kézi munka legalacsonyabb szintjét képviseli.

A KH—70 „Kiskunsági hasítógépet” az Erdészeti Tudományos Intézet és a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság az elmúlt évben közösen fejlesztette ki. A fejlesztés megkezdésekor olyan hasítógép tervezését kérte az erdőgazdaság az ERTI-től, hogy a gép 50 cm-es átmérőig képes legyen hasítani és a gép kialakítása a lehető legegyszerűbb, ezáltal minimális beruházási igényű legyen. Az ERTI által megtervezett és a Kiskunsági EFAG által legyártott hasítógép 1 m-es hosszúságú és 50 cm-nél nem nagyobb átmérőjű papír- és tűzifa hasítására alkalmas.

1. ábra. A KH—70 hasítógép jellemző méreteivel

hosszúság	3260 mm
szélesség	1150 mm
magasság	1070 mm
hasítható fa hossza	1200 mm
hasítható fa átmérője	500 mm
asztalmagasság (min.)	300 mm
névleges hasítóerő	70 kN
üzemi nyomás	15 MPa
hidraulikusfolyadék-igény	0,3-0,5 dm ³ /s
hasítóék sebessége	előre 0,1-0,2 m/s
	hátra 0,15 m/s
tömeg	360 kg

A hasítógép 14 kN vonóerő-kategóriájú (pl. MTZ—80/82, Z—6245 stb.) traktorral üzemeltethető és a traktor hárompont-függesztő szerkezetére kapcsolható.

A függesztett hasítógép alacsony asztalmagasságú, így a vastagabb faanyagot egy személy megerőltetés nélkül, görgetéssel és billentéssel a hasítógépre tudja juttatni. A két oldalt elhelyezett, egyenlő szélességű asztal révén bármelyik oldalról feladható a faanyag, tehát az anyagáramlás iránya a hasítógépen tetszőleges.

A hasítógép a traktor saját hidraulikus rendszeréről működtethető. A maximális hasítóerő 70 kN (7 t). A hasítóék sebessége előremenetkor kétfokozatú. Gyorsmenetben a vékonyabb vagy a már kettérepesztett faanyagok továbbhasítását végezhetjük. A hasítóerő ekkor a névlegesen kifejtendő erőnek kb. 50%-a.

A traktorhoz csatlakoztatott függesztőkeret és a hasítógép vázszerkezete egy billentőmechanizmussal kapcsolódik. Az ide beépített munkahenger segítségével a traktor mögött kinyúló hasítógép függőleges helyzetbe állítható. Ezáltal hosszabb átállásoknál és közúton való szállításakor a hasítógép ideális helyzetet foglal el. A hasítógépet szállítási helyzetbe állító billentőszerkezet a traktor vezetőfülkéjéből vezérelhető. A gép kiszolgálásához a traktorvezetőn kívül két betanított munkásra van szükség. A három fő egymást négyóránként vagy műszakonként váltva a hasítógép kiszolgálását folyamatosan és megerőltetés nélkül el tudja látni.

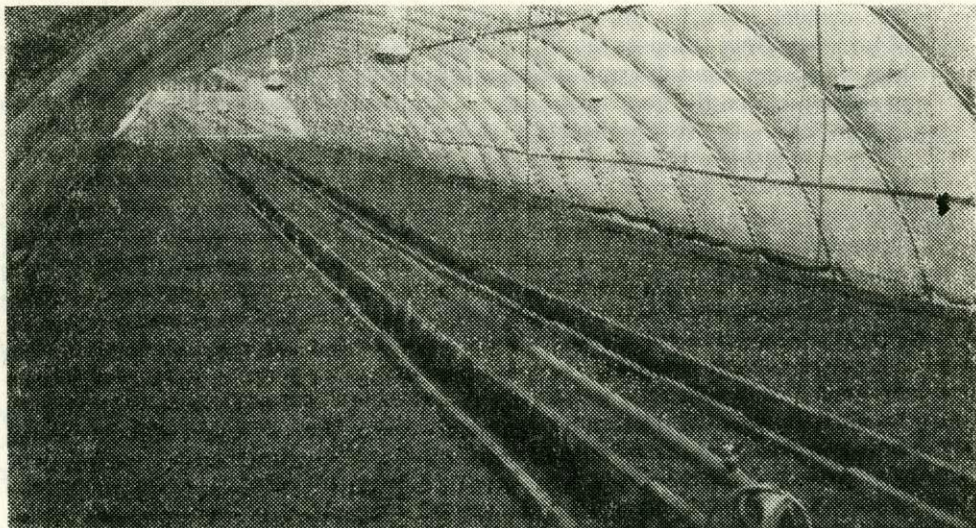
A hasítógép az elmúlt fél év alatt 3000 m³ faanyagot hasított. Az elért teljesítmény átmérőtől és fafajtól függően 20—28 m³/műszak, illetve 2,5—3,5 m³/h. Az ismert hasítógépekkel szemben a KH—70 a következő előnyökkel rendelkezik: egyszerű felépítés, minimális géptömeg, függesztett kivitel, változtatható asztalmagasság, függőleges szállítási helyzet, traktorhidraulikáról működtethető.

A hasítógép gyártását megrendelésre a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság műszaki erdészete végzi.

Az erdő sokoldalú igénybevételével Európában talán legjobban sújtott svájci erdészet igyekszik ennek rangsorolásában előzni az ebben illetékességet követelő más szakágazatokat. Az ennek érdekében a Svájci Erdészeti Egyesült által, 1990 februárjában, a luzerni egyetemen tartott kollokviumon a belga *M. van Migroet* a következő stratégiát javasolta:

- Többirányú beállítottságot kell elsajátítani, amellyel a pszichológiai hibák elkerülhetők és rendszerszemlélethez vezet az erdészetben.
- El kell viselni a külső világ beleszólásait és azt ismételten meg kell győzni nézeteink helyességéről.
- Az erdészek ne hagyják magukat a fatermelés területére beszorítani.
- Az erdőművelés fő kérdése a fajaj megválasztása és az állománystabilitás terén mutatkozó ellentétekkel való kiegyezés.
- Elsőrendű erdőművelési feladat az erdőnek a legkedvezőbb teljesítőképességben való fenntartása.
- A tartósságra való törekvés javasolható kiindulási pontja a lehetőleg hosszú életkorú fafajok választása, kerülve a tarvágást és a rövidített vágáskort.
- Használaton kívül álló területeket a táji egyensúly és értékes ökológiai fokozatok megzavarása nélkül, a termőhelynek megfelelő fafajalegyekkel be kell erdősíteni.
- Az erdőgazdaságoknak viszonyát a kívülállókkal, céljai megvalósítása érdekében, meg kell javítani. Ne hagyja magát a természet- és környezetvédő mozgalmaktól elidegeníteni.
- Az állami erdőgazdaságoknak figyelmüket a többi erdőre is kiterjesztve ki kell szélesíteniük politikai és szociális bázisukat.
- A szakképzés minden szinten és állandóan igazodjon a folyton változó feladatokhoz, a kutatás alapozza és támogatja a gyakorlatot.
- A gondunkra bízott erdőnek jó gondozására és sokirányú, belterjes, de korlátozott használatára való törekvés — ha szerény mértékben is, de mégis — a legjobban fogja szolgálni világviszonylatban a környezetjavítást és az erdők megégszágosodását.

(SCH. Z. f. F. 1990., 8. Ref.: *Jérôme R.*)

Kelő bükkcsemeték infra-lámpák fagyvédelme alatt a káli csemetekertben

LEHETŐSÉGEK AZ ERDŐ TELJESÍTŐKÉPESSÉGÉNEK NÖVELÉSÉRE AZ ERDŐGAZDÁLKODÁSBAN ÉS AZ ELSŐDLEGES FAIPARBAN

DR. KOVÁCS JENŐ

Napjainkban az erdő szerepe világviszonylatban is felértékelődött. Új értékrend alakult ki, amelyben a humán ökológia egyre fontosabb lesz. Az egészséges környezet előfeltétele az emberi létnek, az erdő tehát az emberi élet nélkülözhetetlen eleme. Hazánkban is egyre erősebb az a felismerés, hogy *fa nélkül lehet élni, de erdő nélkül nem*. Napjainkban a piac nyelvén ez azt jelenti, hogy a fát lehet importálni, de erdőt nem! Mindezekből következik, hogy

a ma erdészének nem lehet szebb hivatása mint az erdő teljesítőképességének fokozása, és ehhez kell a feltételrendszert megteremteni,

beleértve azt is, hogy az állami tulajdon az erdőben ne csorbuljon, ellentétben a más területeken kívánatos privatizálással. E rövid előadás sajnos nem válalkozhat ennek a részletes felvázolására, de az általam legfontosabbnak tartott szakmai kérdésekre, úgy érzem, kötelességem felhívni a figyelmet:

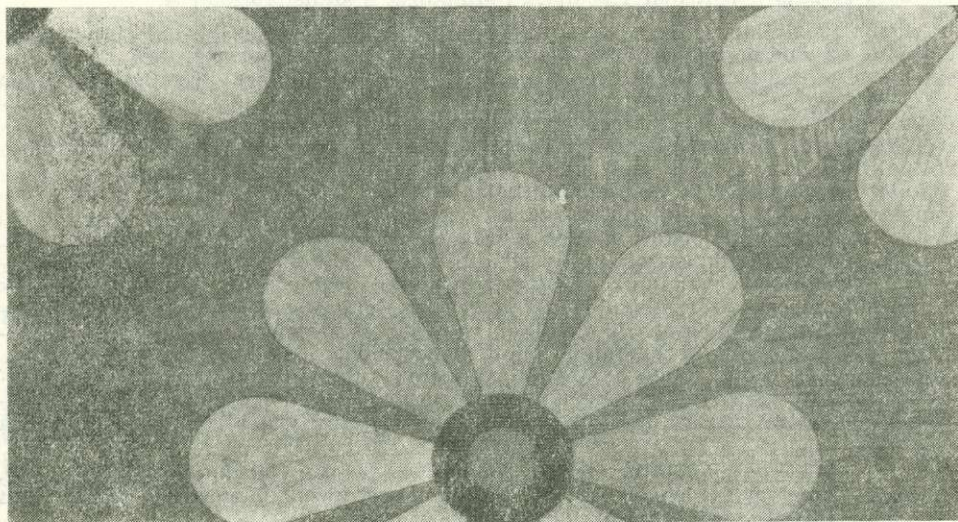
- Legfontosabb tétel: *az erdőgazdálkodás hosszú távú feladat és éppen ezért nem lehet azt az éves nyereségérdekeltség alá rendelni!*
- A szakmai közvélemény a helyes értékrend jegyében évek óta követeli, hogy *az erdőművelés — mint az erdőgazdálkodás alapja — ne csak szavakban, hanem gyakorlatban is minden tekintetben az őt megillető, méltó helyre kerüljön.*

- Az erdővel szemben támasztott, növekvő társadalmi igények kielégítése olyan pénzügyi alapot kíván, amelyet — az ország jelenlegi helyzetében — csak kiemelt, garantáltan elkülönített formában lehet elképzelni. Erre egyedüli garancia csak a korszerűsített Erdőfenntartási Alap intézménye. *Az Erdőfenntartási Alap nagyságrendjét a kitermelésre kerülő, a múltból örökölt, lábön álló fa valós piaci értéke határozza meg. Ezt a jelentős összeget kizárólag a magyar erdők fenntartására és fejlesztésére szabad fordítani.* Amiatt, hogy ez eddig nem így történt, az erdeinket veszteség érte.
- Már említettem, hogy szakmai tudásunk és hivatásunk szerint *a hosszú távú erdőgazdálkodás nem lehet éves nyereségcentrikus. Éppen ezért helytelen e tevékenység éves adóztatása is.* A fejlett országok erdőgazdálkodási politikája nem viszi el a tőkét az erdőből, hanem azt sokkal inkább államilag támogatja, zöld hitel formájában.
- Rossz az a propaganda, amelynek alapján a kívülállók úgy látják, hogy az erdészekről kell megvédeni az erdőt! Sokkal *helyesebb az a gyakorlat, ahol a társadalom az erdészek hivatását és szaktudását tekinti az erdőfejlesztés garanciájának.*
- A fontos lépések között kell említeni a jó minőségű szaporítóanyag termesztését. Hazánk is tagjává lett 1990-ben az O. E. C. D.-nek, így csak az *államilag szigorúan ellenőrzött, genetikailag legértékesebb csemeték használhatók fel az erdőtelepítésben, illetve erdőfelújításban.*
- A korszerű erdőgazdálkodásban a hosszú távú érdekek miatt *külön figyelmet kell fordítani a differenciált erdőművelési egységarakra.* A természetes vagy természet szerű erdőkben a genetikai értékek és a romló természeti környezet miatt ehhez igen jelentős minőségi felárat kell biztosítani. Az egységárat rendszeresen karban kell tartani.
- Jelentős kérdés az erdő- és vadgazdálkodás összhangja, miután a nagyvad az erdő szerves tartozéka. Éppen ezért a *nagyvadgazdálkodást — mint erdei mellékhaszonvételt — csak az erdőtörvény keretei között szabad szabályozni.*
- Ilyen rövid előadásban természetesen csak felvillantani lehet a gondokat. A romló természeti környezetben *az erdővédelem szerepe külön előadást érdemelne.*
- Az erdőfelügyelőség korszerűsítése — *nagyobb erkölcsi és anyagi elismerése* — szintén garanciája az erdő teljesítőképesség-növelési lehetőségének.
- A feltételrendszer fontos eleme a jó szakember; *a legjobb szakemberek teljes figyelme az erdő javára hasznosuljon.*
- Külön kell szólni az erdőtelepítésről is. *Dr. Stefanovics Pál* szerint a jelenlegi Magyarország területének 40%-a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas. Egyik *megoldás közhasznú munkaként az erdőtelepítés,* amely már sok, válsággal küszködő ország gondjait enyhítette. *Erre a Nemzetközi Környezetvédelmi Alap vehető igénybe.*
- A fakitermelésben olyan szemléletbeli változásra van szükség, mely elvezet a *hulladékszegény technológiához.*
- Teljesítőképességi növelésre lehetőség a faiparban az olyan iparpolitikai elképzelés, amely a *legnagyobb értéket hozza ki a megtermelt faanyagból.* Ebben a hazai alapanyag cellulóz-, illetve viszkózcellulóz-hasznosításától a vékony faanyag hasznosításán keresztül el kell hogy jussunk a hulladékmentes fafeldolgozásig.

— Szintén csak felvillantani szeretném azt az általam már tavaly említett ténnyt (Az Erdő, 1989., 390. old.), hogy többszörös feldolgozás esetében milyen nagy a veszteség (vágásrés stb.). Például a parkettagyártásban rönkre vetítve 20% alatt van a kihozatal. Ma már *Magyarországon is jól ismert a lézertechnika*, mellyel vékony alapanyagot veszteségmentesen lehet hasznosítani, pl. exkluzív célra intarziás parketta.

Mindezt összegezve, az erdő különleges nemzeti kincs, és így ma is aktuális *Kaán Károly* gondolata, mely szerint:

el fog jönni az az idő, amikor az erdő minden magyar kultúremlék szemének, szívének tárgya lesz, és benne a nemzet egyik leértékesebb kincsét ismeri fel.

Intarziás mozaikparketta-tábla, az osztrák KEBA cég lézertechnikai kísérletének eredményeként

(dr. Kovács J. felvétele)

Az Erdészeti Kutatóintézetek Világszövetsége (IUFRO) elnöke, Robert E. Buckman (Oregon Egyetem, USA) rövid, hivatalos látogatást tett Sopronban, *J. H. Cayford* igazgató (Kanada) és *H. Schmutzenhofer* titkár (Ausztria) társaságában. A látogatás során tárgyalásokat folytattak az egyetem rektorával a nemzetközi kutatási kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeiről. A látogatás és a tárgyalások eredményeképpen, néhány nappal utána, Bécsben, *dr. Winkler András* rektort a IUFRO-direktórium Kelet-Európát képviselő tagjává választották meg. Az egyetem további öt oktatóját a IUFRO különböző osztályainak vezetőségeibe jelölték.

Dr. Szendrői László